

ŽELEZARNA JESENICE informatör

Jesenice, 18. marca 1992

Štev. 13/II

O plači za februar

O tem je bilo mnogo razgovorov, pogajanj in sestankov, o rezultatih pa smo v Informatörju že pisali.

Obljube so bile uresničene. Plača je bila izplačana 17. marca. Povprečna neto plača znaša 17.671 SLT za 174 ur, kar je dobrih 23% več kot za januar. Dogovorjen delež Kolektivne pogodbe je tako izpolnjen.

Skupaj s plačo za februar so bile vročene tudi listine za manj izplačane plače v letu 1991. To listino skrbno shranite, ker so izdelane samo v enem izvodu. Če listino izgubite, ne boste mogli uveljavljati pravic, ki so v listini napisane.

Glede listin vas še enkrat obveščamo, da bo listino možno uporabiti samo v primeru morebitnega lastninjenja podjetja ali ob uvedbi stečajnega postopka.

Listina ohranja enako realno vrednost ne glede na to, kdaj bo uporabljena, saj je njena vrednost izražena v evropski obračunski denarni enoti ECU. Ob uveljavljanju listine pa bo njena vrednost preračunana v tolarje po srednjem tečaju na dan vnovčenja.

Interne informacije Informatör
izdaja Železarna Jesenice

Ureja jih Lili Jana Kos.

Tel. štev. uredništva je 22-71.

Sanacija slovenskih železarn: da ali ne

Na uredništvo Informatörja smo prejeli obsežen članek direktorja Metalurškega inštituta iz Ljubljane o sanaciji Slovenskih železarn za objavo v železarju.

Ko smo ga obvestili, da železar ne izhaja več, se je strinjal, da članek skrajšamo in ga objavimo v Informatörju.

Novo vodstvo združenega podjetja je z vodstvi bank in posamičnimi podjetji pripravilo projekt sanacije holdinga Slovenske železarne in ga predložilo v sprejem vladi. Projekt je pripravljen po vzoru projektov sanacije jeklarstva razvitih evropskih držav.

Cilj sanacije je ustvariti v nekaj letih podjetje, ki bo gospodarsko uspešno, če bodo sistemski pogoji na trgu podobni kot na trgu razvitih evropskih držav. Računa se, da bodo že v letu 1992 železarne poslovale blizu pozitivne ničle.

Sanacija bo za državo velik podjetniški podvig, vendar pa nekajkrat cenejša, kot je bil načrtovan delež Slovenije v projektu sanacije železarstva v bivši Jugoslaviji.

Javnost je treba seznaniti s tem, kaj je proizvodnja jekla, kakšni so razlogi, ki govorijo v prid njeni sanaciji, kaj vse je od nje odvisno, kakšna je povezava z električno energijo, kakšno je

gospodarsko stanje železarn danes in kakšno bo po sanaciji, ki že teče. To je potrebno zato, da bi se projekt sanacije obravnaval gospodarsko in politično odgovorno, še posebej v vrhu slovenske politike, ki bo o zadevi odločal.

Slovenija je tradicionalna dežela kovinarstva in ima proizvodnja jekla bogato tradicijo. Pred nekaj leti je proizvodnja jekla dosegla vrh z blizu 900 tisoč ton jekla na leto. Načrt rekonstruiranja predvideva 450 tisoč ton blagovne proizvodnje. To je okrog 240 kg jekla na prebivalca. To je manj kot v Belgiji, Nizozemski, Finski Avstriji in Švedski in več kot na Danskem, Norveškem in v Švici.

V letih največje proizvodnje so kovinsko - predelovalna, strojna in elektro industrija, gradbeništvo in industrija procesne opreme uporabljali okrog 650 tisoč ton jekla letno. V lanskem letu se je poraba jekla zaradi težav te industrije ob zmanjševanju proizvodnje in krčenju trga zmanjšala na 450 tisoč ton.

Še o elektriki. Po podatkih za lansko leto so Slovenske železarne v dneh normalne aktivnosti prevzemale iz omrežja okoli 5% moči in porabile okrog 6% energije slovenskega električnega energetskega sistema. Približno taka poraba se načrtuje tudi po sanaciji.

Sanacijski program je naravnani na blagovno proizvodnjo okoli 450 tisoč ton na podlagi prodaje v zadnjih dveh letih in obsega

naročil za začetek letošnjega leta.

V okviru sanacije poteka tudi program zmanjševanja delavcev v vseh treh železarnah. Ta program teče že drugo leto in se je število zaposlenih od 15.670 v decembru 1989 zmanjšalo na 11.375 v začetku letošnjega leta, v drugi polovici leta 1992 pa naj bi bilo zaposlenih še 9.721 delavcev.

Konec leta 1993 bo zaposleno v primarni verigi proizvodnje in predelave jekla okrog 3.500 delavcev, ki bodo dosegali po vrednosti 76% produktivnost primerjalnih železarn v Avstriji.

Ekološko so železarne neupravičeno na slabem glasu. Vse železarne so danes praktično sanirane, potrebno je urediti še manjše stvari, npr. odlagališča odpadkov, popolnoma zapreti vse tokokroge nečistih industrijskih voda in podobno. Po analizah je reka Meža čistejša za odlagališčem žlindre železarne Ravne kot pred njo, v Savi Dolinki pa so postrvi za jezom v Žirovnici. To pomeni, da odcedne vode iz odlagališč jeklarskih žlinder ekološko niso sporne.

Železarne so obvladale emisije prahov, emisija žveplovih oksidov je zanemarljiva, ker se peči ogrevajo z elektriko ali pa s plinom. Obvladale so tudi čiščenje tehnoloških voda, ki se zato lahko uporabljajo še dalje bolj v zaprtem krogu. Železarna Ravne npr. pokriva stroške čiščenja vodnih emulzij z zgorevanjem usedlin, ki pri čiščenju nastajajo. V vseh železarnah se v proizvodnjo vračajo npr. oborine luženja, prašne usedline iz filtrov ter odpadki od vroče predelave in od mehanske obdelave.

Novo vodstvo holdinga, ki ga vodi povratnik iz ZDA, mag. Andrej Aplenc, uveljavlja nova načela poslovanja: ambiciozno, toda realno načrtovanje, finančna disciplina in osebna

odgovornost ter fleksibilna proizvodnja in povečanje raziskovalno-razvojnega dela.

Na ta način bi dosegli tri cilje: stalno zmanjševanje stroškov proizvodnje, rast vrednosti na enoto proizvodnje in iskanje tržnih niš s fleksibilnim odgovorom na možnosti, ki se na trgu odpirajo z dobavami majhnim kupcem.

Tehnološko stanje železarn je v glavnem zadovoljivo. V delu taljenja skoraj ne zaostajajo za povprečjem Zahodne Evrope in so daleč nad tem, kar obstaja v Vzhodni Evropi. Vendar bo treba čimprej investirati v ponovno peč v železarni Jesenice in v kontinuirni liv na Ravnah.

V delu primarne predelave je glavni zaostanek iztrošenost valjavniške linije za pločevino in trakovne na Jesenicah. V celoti pa velja, da so stroški za modernizacijo in dodatne naložbe za opremo v dosegu amortizacije in sprejemljive zadolžitve. Seveda le, če se bo sanacija uresničila po predloženem projektu. Na obstoj in delo železarn so življenjsko vezane socialne razmere v nekaterih regijah. Z zaustavitvijo železarn se bodo te regije ali posamezne občine v njih takoj uvrstile na rep razvitosti v Sloveniji. To ustvarja dva problema: eden je socialen, drugi pa je izguba možnosti, da okoli železarn nastanejo manjša podjetja, usmerjena v storitve zanjo, ali pa v specifične proizvodnje na osnovi cenениh ostankov materiala iz železarn.

Proces sanacije in restrukturiranja že teče v skladu s sklepi, ki jih je slovenska vlada že sprejela leta 1991. Železarne so organizirane v podjetja, ki so odgovorna za svoj poslovni uspeh. Število zaposlenih se hitro zmanjšuje, problemi pa se rešujejo po dinamiki, ki omogoča ohranjanje proizvodnje in jo je mogoče uresničiti ob materialni pomoči slovenske vlade. Število zaposlenih v slovenskih železarnah se je v dveh letih zmanjšalo za 5.940 ali 38%.

Sanacija pomeni ohranitev okrog 9.500 delovnih mest. Če se to upošteva, so stroški sanacije, čeprav so veliki, sprejemljivi. Ne sme se namreč pozabiti, da ob ustavitvi železarn padejo na banke in v končni meri na vlado vse inozemske obveznosti (okrog 140 mio DEM) in propadejo domače obveznosti. Povrta pa se narodno premoženje zmanjša za okoli 600 mio DEM. Točko je danes približna realna vrednost železarn, brez okrog 7000 stanovanj, brez katerih bi danes ne bilo dveh mest, Jesenic in Raven.

Navedenih je le nekaj dejstev in argumentov, o katerih je potrebno odločiti pri oceni, ali je narodno - gospodarsko racionalno izvesti sanacijo proizvodnje in predelave jekla v Sloveniji. Prof. dr. Franc Vodopivec je prepričan, da se je po pazljivem tehtanju argumentov za in proti mogoče razumno odločiti, da je sanacija železarn narodno - gospodarsko in podjetniško upravičen projekt, ki ga je treba uresničiti.

S saniranimi železarnami bomo namreč imeli takovostnega začetnika industrijske verige strojegradije, elektrokovinske, predelovalne in procesne industrije. S sanacijo pa je treba pomeniti. Stanje železarn se slabši zaradi omejitve porabe energije prav zdaj, ko so naročila. Vrednost izgubljene proizvodnje je 1,5 mio USD na dan.

Prof. Vodopivec pravi, da razume ravnanje slovenske vlade, ne razume pa, zakaj ni sprejela niti enega ukrepa za zmanjšanje porabe energije v neproizvodnih dejavnostih. Kaj takega, kot so redukcije električne energije v osnovnih gospodarskih panogah, se v državah s tržnim gospodarstvom prav gotovo ne dogaja.